

Jönköpings kommuns
förtroendevalda revisorer
Summering av
revisionsåren 2012-2014

December 2014

Granskningar 2012-2014

Granskningar 2012

- Interna kontroller löneprocessen
- Rektors roll som pedagogisk ledare
- Investeringsprocessen
- BUNs resursfördelningsmodell
- Upphandlingsprocessen tekniska kontoret
- Ägarstyrning utifrån ägardirektiven
- Delårsrapport
- Årsredovisning

Granskningar 2013

- Interna kontroller anläggningstillgångar
- Kvaliteten inom äldreomsorgen
- Biståndsbedömning inom funktionshinderomsorgen
- Socialsekreterarnas arbetssituation
- Betygsliknande omdömen i grundskolan
- Måluppfyllelse inom vuxenutbildningen
- Arbetsmarknadsåtgärder
- Bisysslor tekniska kontoret
- Delårsrapport
- Årsredovisning

Granskningar 2014

- Interna kontroller finansiell förvaltning
 - Arbetsmiljön i grundskolan
 - Intern kontroll äldrenämnden
 - Intern kontroll stadsbyggnadsnämnden
 - Tillämpning av LOV i hemtjänsten
 - Rutiner för barn i behov av särskilt stöd
 - Strategiska personalarbetet
 - Kommunstyrelsens genomförande av kommunfullmäktiges mål
 - Delårsrapport
 - Offentlig medfinansiering
 - Arbete mot mobbning i grundskolan
- Pågående granskningar:
- Lokalutnyttjande äldreomsorgen
 - Upphandling tekniska nämnden
 - Årsredovisning

Granskningar 2012

Granskning av interna kontroller löneprocessen

Revisionsfråga

- Har kommunstyrelsen en tillfredsställande kontroll avseende lönehanteringsrutiner?

Svar på revisionsfrågan

- Vi anser att kommunstyrelsen i all väsentlighet har tillfredsställande rutiner och kontroller för lönehanteringsrutinen.

Viktiga iakttagelser

- Vi har noterat att reseräkningarna är attesterade av ansvarig chef, dock saknas på vissa utlägg förklaring till utlägget då det enbart är bifogat ett kvitto utan orsak till utlägget.
- Jönköpings kommun har en väl utarbetad process för lönerevisioner. Vi har noterat att nya löner i samband med lönerevisioner uppdateras elektroniskt i kommunens lönesystem av centrala löneenheten. Detta har medfört att vi i efterhand inte kan kontrollera att bruttolönerna är attesterade av rätt personer.

Viktiga rekommendationer

- För att säkerställa att korrekt lön och ersättning utbetalas rekommenderar vi kommunen att tillse att rutinerna för godkännande och attest av tidrapporter och utlägg efterlevs.
- Vi rekommenderar att kommunen inför arkivningsrutiner för dokumenterade slutattester av lönerevisionen. Alternativt implementerar systemmässiga attesteringskrav i HR-plus där närmaste chef gör en slutattest av bruttolönen vilken går att spåra i efterhand.

Granskning av barn- och utbildningsnämndens resursfördelningsmodell

Revisionsfråga

- Har BUN en ändamålsenlig resurstilldelning avseende grundskola, fritidshem och förskola?

Svar på revisionsfrågan

- Såvitt denna granskning kunnat visa är BUN:s resurstilldelning ännu inte fullt ut ändamålsenlig avseende grundskola, fritidshem och förskola.

Viktiga iakttagelser

- Vi konstaterar att Jönköpings kommun över tid satsat mer resurser inom förskola och fritidshem än rikets genomsnitt.
- Jämfört med sex kommuner av motsvarande storlek satsar Jönköping kommun även mer resurser på grundskola.
- Trots dessa extrasatsningar har inte meritvärdena förbättrats i relation till rikets genomsnitt.

Viktiga rekommendationer

- Fortsätta tillämpa sin resursfördelningsmodell med öppenhet för eventuella behov av framtida justeringar
- Fortsätt utveckla systematiskt kvalitetsarbete inom alla verksamheter så att det går att koppla resurser till avsedda effekter
- Överväga att, från alla verksamheter, omfördela medel som inte ger avsedda effekter
- Rikta utvecklingsfokus mot de områden som är avgörande för elevernas framgång avseende ökade meritvärden.

Granskning av rektors roll som pedagogisk ledare

Revisionsfrågor

- Bedriver barn- och utbildningsnämnden verksamheten så att rektorns roll som pedagogisk ledare säkerställs och möjliggör en ändamålsenlig verksamhet?
- Är barn- och utbildningsnämndens interna kontroll av rektors möjligheter till pedagogisk ledarskap tillräckligt?

Svar på revisionsfrågorna

- Granskningen visar på områden som behöver utvecklas inom verksamheten. Barn- och utbildningsnämnden bedöms emellertid sammantaget bedriva verksamheten så att rektors roll som pedagogisk ledare säkerställs och möjliggör en ändamålsenlig verksamhet.
- Med det system för systematiskt kvalitetsarbete som nämnden etablerat, tillsammans med ordinarie uppföljnings- och styrprocesser, bedöms nämnden ha tillräckligt intern kontroll över rektors möjligheter till pedagogiskt ledarskap.

Viktiga iakttagelser

- Granskningen visar på områden som behöver utvecklas inom verksamheten.
- Barn- och utbildningsnämnden bedöms emellertid sammantaget bedriva verksamheten så att rektors roll som pedagogisk ledare säkerställs och möjliggör en ändamålsenlig verksamhet.

Viktiga rekommendationer

- Fortsätta och fullfölja arbetet med att skapa administrativ avlastning för rektorerna
- Undersöka hur klassrumsbesök skulle kunna bli en naturlig del av rektors vardag och hur bedömning och återkoppling av lärares undervisning i relation till effekter för elevernas lärande och måluppfyllelse skulle kunna ske på ett konstruktivt sätt
- Hantera de klyftor, mellan lärarkollektivet – rektorer – förvaltning, som framkommit i denna granskning,
- Nämnden bör tydliggöra begreppet pedagogisk ledare för hela organisationen,
- Undersöka möjligheten att, på kommunnivå, hitta en lösning för att hantera besparingar så att det skapas en tidshorisont om ca två år för skolans verksamheter.

Granskning av investeringsprocessen i Jönköpings kommun

Revisionsfråga

- Har Jönköpings kommun en ändamålsenlig investeringsprocess?

Svar på revisionsfrågan

- Granskningen visar att investeringsprocessen behöver utvecklas och förändras.
- Stadskontoret har i sin utredning identifierat de huvudsakliga problemen. Utredningen pekar på ett flertal åtgärder för att effektivisera investeringsprocessen. Med inrättandet av den förvaltningsövergripande arbetsgruppen samt en lägre investeringsbudget är vår bedömning att sannolikheten för en högre genomförandegrad ökar betydligt.

Viktiga iakttagelser

- Avsaknad av övergripande ansvar för att analysera genomförandegraden investeringar.

Viktiga rekommendationer

- Stadskontorets tjänsteskrivelse innehåller ett antal förslag för att komma en bra bit i rätt riktning men förändringsarbetet måste fortsätta för att investeringsprocessen ska hålla god kvalitet i framtiden.

Granskning av upphandlingsprocessen inom tekniska nämnden

Revisionsfråga

- Har tekniska nämnden en ändamålsenlig organisation för att genomföra upphandlingar?

Svar på revisionsfrågan

- Tekniska nämnden har inte en ändamålsenlig organisation för genomförande av upphandlingar.

Viktiga iakttagelser

- Avsteg från LOU och kommunens riktlinjer har identifierats
- Avsaknad av en strukturerad process för att följa upp att upprättade avtal efterlevs.
- Det saknas en rutin inom förvaltningen för att identifiera tänkbara ramavtal och utvärderar inom vilka områden det finns behov av att teckna nya ramavtal.
- Förvaltningen har ingen formaliserad rutin för att identifiera och kanalisera eventuella problem i aktuella ramavtal för att kunna använda dessa erfarenheter vid nästa upphandling.
- Det saknas en rutin för att säkerställa ramavtal som håller på att löpa ut identifieras i tid för att kunna upphandlas på nytt innan avtalet löper ut.
- Ansvarsfördelningen i inköpsprocessen mellan tekniska kontoret och upphandlingsenheten är inte tydlig.

Viktiga rekommendationer

- Rekommendationer avseende efterlevnad av lagstiftning och riktlinjer, de anställdas kunskap om upphandling, strukturera rutiner för upphandling, uppföljning av ramavtal

Granskning av ägarstyrning utifrån ägardirektiven

Revisionsfråga

- Har kommunstyrelsen en tillfredställande ägarstyrning av koncernen utifrån gällande ägardirektiv?

Svar på revisionsfrågan

- Vår bedömning är att ägarstyrningen utifrån gällande ägardirektiv i huvudsak fungerar tillfredsställande.

Viktiga iakttagelser

- Det finns särskilda ägardirektiv för respektive bolag och ägardialogerna verkar fungera på ett tillfredsställande sätt.

Viktiga rekommendationer

- Målen är inte alltid tydliga i ägardirektiven och en del av dem är mer att betrakta som beskrivningar av aktiviteter. Målen måste tydliggöras för att öka styrbarheten.
- Det är viktigt att bolagen känner att de har rådighet över de mål och uppdrag de har att uppfylla. I annat fall minskar målens styrbarhet vilket inte kan anses vara tillfredsställande utifrån ett ägarstyrningsperspektiv.
- I det fall målen inte kommer att nås är det viktigt att det finns en tydlighet vad som krävs av bolagen.
- Kommunstyrelsen bör via Jönköpings Rådhus AB tillse att konkreta och mätbara mål för integrationsarbetet tas fram snarast möjligt i enlighet med gällande ägardirektiv.
- För att få ägarstyrningen att fungera i alla avseenden är det viktigt att bolagen får återkoppling på det arbete de gör då bland annat integrationsrapporter tas fram.

Granskning av delårsrapport och årsredovisning 2012

Revisionsfrågor

- Är räkenskaperna rättvisande och är resultatet i årsbokslutet förenligt med de mål fullmäktige beslutat?
- Är resultatet i delårsrapporten förenligt med de finansiella och verksamhetsmässiga mål kommunfullmäktige beslutat. Har kommunstyrelsen tillfredställande rutiner och kontroller för bokslutsprocessen i samband med upprättande av delårsrapporten?

Svar på revisionsfrågorna

- Deloittes bedömning är att årsredovisningen i allt väsentligt innehåller den information som föreskrivs av lag om kommunal redovisning samt gällande rekommendationer. Vi har dock noterat att tilläggsupplysningar gällande finansiella skulder med tillhörande riskexponering bör utökas.
- Vår bedömning är att årsredovisningen i allt väsentligt innehåller uppgifter som är väsentliga för att bedöma verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning. Vi bedömer räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande.

Viktiga iakttagelser

- I årsredovisningen redovisas de finansiella och verksamhetsmässiga målen samt en utvärdering av måluppfyllelse. Fyra av totalt fem finansiella mål har uppnåtts. Gällande de verksamhetsmässiga målen har tio av totalt 20 mål uppnåtts.

Viktiga rekommendationer

- I årsredovisningen har uppföljning av verksamhetsmålen utförts per respektive målområde. Tre av målen är ej mätbara per årsbokslutet. Ett av målen är vagt formulerat varför det föreligger en osäkerhet i om målet är uppfyllt. Vi rekommenderar kommunen att se över mätbarheten och tydligheten i verksamhetsmålen

Granskningar 2013

Granskning av kvaliteten inom äldreomsorgen

Revisionsfråga

- Har äldrenämnden en ändamålsenlig ledning och styrning av kvaliteten inom äldreomsorgen?

Svar på revisionsfrågan

- Äldrenämnden har en systematisk ledning och styrning av kvaliteten inom äldreomsorgen men vi ser möjligheter till utveckling.

Viktiga iakttagelser

- Det finns skillnader i upplevd kvalitet och faktisk personalkontinuitet både mellan olika utförare men också mellan olika kommunala hemtjänstenheter.
- Det betyg som erhållits i kommunens brukarundersökning avseende personalkontinuitet speglar inte alltid den faktiska kontinuiteten.
- Äldrenämnden följer inte regelbundet upp den faktiska personalkontinuiteten inom hemtjänsten i kommunen.

Viktiga rekommendationer

- Vi rekommenderar nämnden att utarbeta tydliga riktlinjer om vad som avses med hög personal-, tids- och omsorgskontinuitet.
- Vi rekommenderar nämnden att utarbeta ett mål för den faktiska personalkontinuiteten inom hemtjänsten. Ett sådant mål bör vara differentierat baserat på antalet besök.
- Vi rekommenderar nämnden att genomföra kvalitetsuppföljningar på plats hos samtliga kommunala hemtjänstenheter.

Granskning av biståndsbedömning inom funktionshinderomsorgen

Revisionsfråga

- Har socialnämnden ändamålsenliga rutiner för biståndsbedömning inom funktionshinderomsorgen?

Svar på revisionsfrågan

- Vår bedömning är att det överlag finns goda rutiner inom organisationen men vi ser möjligheter till utveckling.

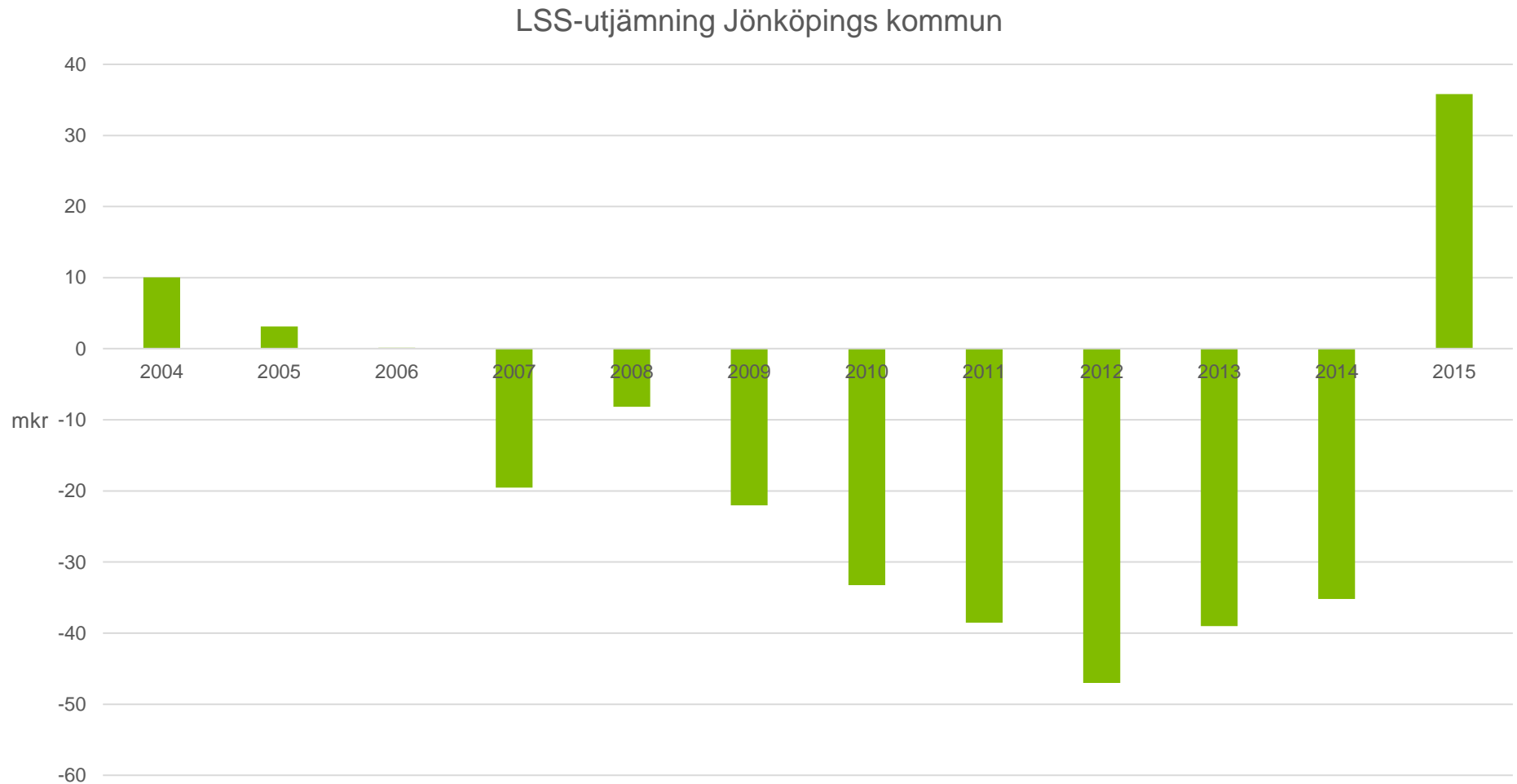
Viktiga iakttagelser

- Jönköpings kommuns kostnader för funktionshinderomsorgen per person är väsentligt högre än genomsnittet för städer av samma storlek.
- Jönköpings kommun har en väsentligt lägre andel av befolkning med insatser enligt LSS än genomsnittet för städer av samma storlek.
- I granskningen har iakttagits att kommunens utfall i LSS-utjämnningen har försämrats successivt under en tioårsperiod från ett årligt bidrag om 10 mkr år 2004 till en avgift om 47 mkr år 2012.
- Socialnämnden saknar tydliga riktlinjer för när beslut skall fattas enligt SoL respektive LSS.

Viktiga rekommendationer

- Rutiner som ger tydligare riktlinjer för när beslut skall fattas enligt SoL eller LSS.
- Säkerställa att det finns tydliga riktlinjer och rutiner för beslut om särskilt boende till personer i personkretsen, då dessa beslut kan få stora ekonomiska konsekvenser för kommunen.
- Ta fram och implementera en utbildningsplan för handläggarna inom funktionshinderomsorgen, framförallt med avseende på avvägningen att bevilja stöd enligt SoL eller LSS.

LSS-utjämning Jönköpings kommun 2004-2015 (prel)

Granskning av socialsekreterarnas arbetssituation

Revisionsfråga

- Säkerställer socialnämnden att arbetssätt och rutiner finns för att socialsekreterarnas arbetssituation är tillfredsställande?

Svar på revisionsfrågan

- Socialnämnden har inte fullt ut ändamålsenliga arbetssätt och rutiner för att säkerställa att socialsekreterarnas arbetssituation är tillfredsställande.

Viktiga iakttagelser

- Det saknas fastställda utbildningsplaner för socialsekreterarna.
- Det saknas löpande analys avseende vad som är en rimlig arbetsbelastning för socialsekreterarna.

Viktiga rekommendationer

- Vi rekommenderar att det inom individ och familjeomsorgen utarbetas centrala riktlinjer som tydligt beskriver hur och på vilket sätt förvaltningen skall stödja socialsekreterarna i sin yrkesroll.
- Utarbeta riktlinjer för hur nyanställda skall hanteras och vilken utbildning och stöd de skall erhålla.
- Vi rekommenderar att det upprättas individuella långsiktiga utbildningsplaner för samtliga socialsekreterare vilka uppdateras löpande.
- Vi rekommenderar att individ och familjeomsorgen inför en rutin för att kontinuerligt följa upp sjukskrivningar samt orsaken till dessa.
- Då arbetsbelastningen har en stor inverkan på socialsekreterarnas arbetssituation rekommenderar vi individ och familjeomsorgen att utveckla arbetet med hur kompetensen bland socialsekreterarna skall nyttjas på bästa sätt. Det är viktigt att löpande bedöma individernas arbetsbelastning och förmågor. Personer med längre erfarenhet bör också ta ett större ansvar i det dagliga arbetet.

Granskning av interna kontroller anläggningstillgångar

Revisionsfråga

- Har kommunstyrelsen en tillfredställande intern kontroll avseende kommunens anläggningstillgångar?

Svar på revisionsfrågan

- Det finns praktiskt utarbetade rutiner för intern kontroll inom vissa områden avseende anläggningstillgångar. Kommunstyrelsen saknar dock skriftliga policys och arbetsbeskrivningar.
- Sammantaget är vår bedömning att kommunstyrelsen inte har tillräckliga rutiner och kontroller för en tillfredställande intern kontroll av anläggningstillgångarna.

Viktiga iakttagelser

- Kommunstyrelsen har till viss del tillfredställande rutiner och kontroller för säkerställande hantering av anläggningstillgångar. Inom vissa moment saknas det dock rutiner och riktlinjer.

Viktiga rekommendationer

- Vi rekommenderar att detaljerade och heltäckande rutinbeskrivningar upprättas för hantering av anläggningsregistret.
- Vi rekommenderar att rutiner för avstämningar implementeras för att säkerställa anläggningstillgångarnas existens.
- Vi rekommenderar att en rutin implementeras, vilken säkerställer att ändrade nyttjandeperioder löpande uppdateras i anläggningsregistret och återspeglas i redovisningen.
- Vi rekommenderar att det fastställs och införs en rutin för löpande bedömning av eventuella nedskrivningsbehov.
- Vi rekommenderar ett systemstöd för utrangeringar samt en policy som säkerställer att information om gjorda utrangeringar registreras i anläggningsreskontran.

Granskning av betygsliknande omdömen grundskolan - förstudie

Revisionsfråga

- Hur arbetar barn- och utbildningsnämnden med styrning och utveckling av betygsliknande omdömen inom grundskolan?

Svar på revisionsfrågan

- Trots att det, i detta mycket komplexa arbete, finns utvecklingsområden bedömer vi att barn- och utbildningsnämnden arbetar med styrning och utveckling av betygsliknande omdömen inom grundskolan på ett rimligt ändamålsenligt sätt.

Viktiga rekommendationer

- Överväg att utveckla system för kollegialt lärande kring IUP-processen (individuell utvecklingsplan) även i de lägre stadierna (åk 1-6) i syfte att öka kompetens avseende arbete med IUP och skriftliga omdömen och därigenom bl.a. öka likvärdigheten.
- Kartlägg och fastställ hur processerna kring arbetet med IUP och skriftliga omdömen ser ut och bör se ut, och därefter
- Fortsätt utveckla formerna för utvecklingssamtalen.

Granskning av måluppfyllelse inom vuxenutbildningen

Revisionsfråga

- Hur arbetar utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden med styrning och uppföljning av verksamheterna inom vuxenutbildningen?

Svar på revisionsfrågan

- Vår bedömning är att utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har en i huvudsak ändamålsenlig styrning och uppföljning av verksamheterna inom vuxenutbildningen.

Viktiga iakttagelser

- En mycket hög andel av verksamheterna är upphandlade (97 %).
- Valideringsprocessen inom vuxenutbildningen, som är en del av arbetet med måluppfyllelse, har inga riktlinjer eller gemensamma beslut för hur den ska genomföras och kan därmed inte kvalitetssäkras.
- Kommunen har en något högre andel IG/F i ämnena engelska, matematik och svenska än övriga kommuner i landet.

Viktiga rekommendationer

- Undersöka om det går att skapa en resursfördelning som upplevs stabilare av både nämnden och de externa aktörerna.
- Utredda om styrning och uppföljning av de externa och interna aktörernas pedagogiska arbete behöver utvecklas, bl.a. i syfte att minska andelen IG/F hos kursdeltagarna.
- Ta fram riktlinjer för hur valideringsprocessen ska genomföras.
- Öka samarbetet med arbetsförmedlingen, dels för att öka kvaliteten inom vuxenutbildningen samt för att nå ut till fler vuxna i behov av vuxenutbildning.

Granskning av arbetet med arbetsmarknadsåtgärder

Revisionsfråga

- Säkerställer utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden en ändamålsenlig verksamhet för genomförandet av arbetsmarknadsåtgärder?

Svar på revisionsfrågan

- Utifrån genomförd granskning bedömer vi att utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i huvudsak säkerställer en ändamålsenlig verksamhet för genomförandet av arbetsmarknadsåtgärder.

Viktiga iakttagelser

- Indikationer på att Jönköping har kapacitet att ta in fler deltagare på arbetsmarknadsavdelningen.
- Det är betydligt fler personer som innehar försörjningsstöd som en följd av arbetslöshet än antalet personer som är inskrivna på AMA.
- Målet från kommunfullmäktige att 50 % av de personer som bedöms ha arbetsförmåga går till arbete, utbildning eller till Arbetsförmedlingens program har uppnåtts per sista augusti. Noterbart är att måluppfyllelsen bygger på att AMA har räknat bort 91 personer som ej dykt upp på jobbtorg samt 33 personer som bedömts arbetsoförmögna.

Viktiga rekommendationer

- Överväg om ytterligare resurser kan användas för en mer utvecklad samverkan med näringslivet.
- Större andel av de personer som är biståndstagare med arbetslöshet som grund bör få ta del av kommunens arbetsmarknadsinsatser.
- Utveckla samverkan med socialförvaltningen så att samtliga personer som kan hänvisas också blir hänvisade.

Granskning av bisysslor inom tekniska kontoret

Revisionsfråga

- Har tekniska nämnden system och rutiner och har rutinerna tillämpats för att säkra att anställda inte utför bisysslor som kan leda till skada för kommunen?

Svar på revisionsfrågan

- Tekniska nämnden har system och rutiner för anställdas bisysslor.
- Rutinerna har inte fullt ut tillämpats för att säkra att anställda inte utför bisysslor som kan leda till skada för kommunen.

Viktiga iakttagelser

- Jönköpings kommun har dokumenterade rutiner och riktlinjer för bisysslor som gäller för samtliga nämnder.
- Av de 88 anställda som kontrollerats i denna granskning har åtta personer engagemang i företag vid sidan om sin anställning på tekniska kontoret.
- Fem av de åtta anställda har inte lämnat uppgifter till tekniska kontoret om de engagemang som identifierats i granskningen.

Viktiga rekommendationer

- Vi rekommenderar tekniska nämnden att tydliggöra rutinerna vid nyanställningar så att samtliga anställda vid förvaltningen tillfrågas om bisysslor.
- Vi rekommenderar tekniska nämnden att ta fram en dokumenterad rutin för regelbundna kontroller av eventuell fakturering från förvaltningens anställda.
- Vi rekommenderar nämnden att överväga eventuella arbetsrättsliga åtgärder.

Granskning av delårsrapport och årsredovisning 2013

Revisionsfrågor

- Är resultatet i delårsrapporten förenligt med de finansiella och verksamhetsmässiga mål kommunfullmäktige beslutat. Har kommunstyrelsen tillfredsställande rutiner och kontroller för bokslutsprocessen i samband med upprättande av delårsrapporten?
- Är räkenskaperna rättvisande och är resultatet i årsbokslutet förenligt de mål fullmäktige beslutat?

Svar på revisionsfrågorna

- Deloittes bedömning är att årsredovisningen i allt väsentligt innehåller den information som föreskrivs av lag om kommunal redovisning samt gällande rekommendationer.
- Vi bedömer räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande.

Viktiga iakttagelser

- I årsredovisningen redovisas de finansiella och verksamhetsmässiga målen samt en utvärdering av måluppfyllelse. Fem av totalt fem finansiella mål har uppnåtts. Gällande de verksamhetsmässiga målen har 5 av totalt 24 mål uppnåtts.

Viktiga rekommendationer

- Ett flertal mål är ej mätbara per delårsbokslutet, sex verksamhetsmål är ej mätbara per årsbokslutet. Vi rekommenderar kommunen att se över mätbarheten och tydligheten i verksamhetsmålen.
- Vi har noterat att nämnderna i sina verksamhetsberättelser har detaljerade siffror och även kommenterar på internt resultat. Tydligheten mellan textavsnitten och procentsatser bör fokusera på väsentliga poster samt vara baserad på externt resultat.
- Vi har även noterat att övriga delar av årsredovisningens textavsnitt innehåller mycket siffror och procentsatser. Vi rekommenderar att siffror och procentsatser som kommenteras i textavsnitt fokuseras på väsentliga poster.
- Socialnämnden redovisar ett underskott mot budget om - 67 mkr (ca 5,7 %). Vi rekommenderar att socialnämnden strävar efter en ekonomi i balans. Om socialnämnden bedömer att budgeten är för låg måste en dialog föras mellan nämnden och kommunfullmäktige.

Granskningar 2014

Granskning av arbetsmiljön i grundskolan

Revisionsfråga

- Är arbetet med arbetsmiljön i grundskolorna inom barn- och utbildningsnämnden effektivt och ändamålsenligt?

Svar på revisionsfrågan

- Den sammantagna bedömning är att arbetsmiljöarbetet i grundskolorna inom barn- och utbildningsnämnden inte fullt ut är ändamålsenlig, det finns utrymme för förbättring. Barn- och utbildningsnämnden har de senaste åren genomfört ett antal förbättringar som visar att nämnden är på rätt väg. Fortsatta förbättringsmöjligheter finns ute på skolorna i det dagliga systematiska arbetsmiljöarbetet och i återkopplingen mellan nämnd och förvaltning.

Viktiga iakttagelser

- Merparten av medarbetarna har inte kännedom om hela det systematiska arbetsmiljöarbetet. Kunskapen kring rutiner vid olycka, tillbud och ohälsa är låg. Medarbetarna har mer kunskap om riskbedömningar och rutiner vid hot och våld.
- Generellt är rektorer, lärare och elever överens om att skolorna är bra på att agera snabbt när hot och våld upptäcks. När hot och våld eskalerar eller är ett återkommande problem kring en viss elev eller situation saknas verktyg för långsiktiga lösningar.

Viktiga rekommendationer

- Nämnden bör se till att arbetsmiljöpolicy och dess åtaganden är väl kända på skolorna. Dessutom bör rutinerna för återkoppling ses över.
- Nämnden bör gå ut med tydliga instruktioner om att uppgiftsfördelning ska genomföras. Om en lärare är osäker på vilka arbetsmiljöuppgifter som ingår i arbetsuppgifterna så bör detta omedelbart åtgärdas med erforderlig insats.
- Skolorna bör vid signaler utreda om arbetsbelastningen är för hög och i så fall fastställa åtgärdsprogram.
- Vi efterfrågar ett strategiskt arbete med innovativa lösningar för hantering av elever med riskbeteende.

Granskning av tillämpningen av LOV i hemtjänsten

Revisionsfråga

- Har äldrenämnden en ändamålsenlig organisation av LOV inom hemtjänsten?

Svar på revisionsfrågan

- Vår bedömning är att äldrenämnden till viss del har en ändamålsenlig organisation av LOV inom hemtjänsten.

Viktiga iakttagelser

- Det är stora variationer mellan de olika arbetsgrupperna inom kommunen avseende utförd tid av beviljad tid, utförd tid av arbetad tid, efterrapportering samt resultat.
- De privata utförarna utför fler timmar hos brukarna i förhållande till beviljad tid än de kommunala utförarna.

Viktiga rekommendationer

- Ersättningsmodellens uppbyggnad kvalitetssäkrar tiden hos kunden. Andra aspekter än utförda timmar bör inte inkluderas i ersättningsmodellen.
- Äldrenämnden måste tillse att andelen efterrapporterad tid sänks betydligt.
- Utförd tid av beviljad tid för kommunens enheter är för låg. Utveckla arbetssätt så att den utförda tiden hos brukarna ökar.
- De kommunala enheterna har ett underskott mot budget på 3,5 mkr. Äldrenämnden bör tillse att den utförda tiden av arbetad tid ökar.
- Utveckla en modell för jämförelser samt erfarenhetsutbyte mellan enheterna.
- Samverkan med hemsjukvården bör utvecklas.

Granskning av rutiner för barn och elever i behov av särskilt stöd

Revisionsfråga

- Har barn- och utbildningsnämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av arbetet med barn och elever i behov av särskilt stöd.

Svar på revisionsfrågan

- Vår bedömning är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av arbetet med barn och elever i behov av särskilt stöd inte är ändamålsenlig.
- Vi anser dock att de enskilda tjänstemännen i barn- och utbildningsnämndens verksamheter, i många delar, bedriver ett gott arbete med barn och elever i behov av särskilt stöd.

Viktiga iakttagelser

- Det finns inga av nämnden fastställda mål för arbetet med barn och elever i behov av särskilt stöd.
- Ledtiden i VITS(vardagsnära insatser i tydlig samverkan)-samverkan är mellan två till sex månader
- Majoriteten av utbildningsenheterna arbetar snarare efter egenutformade processbeskrivningar än den fastställda gemensamma processbeskrivningen.
- Det sker ingen styrning från nämnden av specialpedagogresurser
- Det sker ingen styrning från nämnden av insatser i förskolan
- Bristande riktlinjer och rutiner

Viktiga rekommendationer

- Fastställ mål för arbetet med barn och elever i behov av särskilt stöd.
- Säkerställ att ledtiden i VITS-samverkan kortas betydligt för att barn och elever ska kunna få särskilt stöd utan onödigt dröjsmål.
- Fastställ och kommunicera processbeskrivningar och riktlinjer

Granskning av det strategiska personalarbetet

Revisionsfråga

- Har barn- och utbildningsnämnden och tekniska nämnden en ändamålsenlig organisering av det strategiska personalarbetet?

Svar på revisionsfrågan

- Vår bedömning är att tekniska nämnden i huvudsak har en ändamålsenlig organisering av det strategiska personalarbetet.
- Barn- och utbildningsnämnden kan utveckla det strategiska personalarbetet.

Viktiga iakttagelser

- Inte alla intervjuade chefer har medarbetarsamtal och lönesamtal med sina respektive chefer årligen.

Viktiga rekommendationer

- Den bild som förmedlas av flera intervjuade rektorer, att det på varje utbildningsenhet finns flera medarbetare som inte fungerar tillfredsställande, föranleder BUN en omfattande analys av orsaker och behov av åtgärder.
- Överväg att se över stödet till rektorer och förskolechefer från förvaltningen vid komplexa personalfrågor.
- Rektorer och förskolechefer inom BUN har i genomsnitt ansvar för cirka 50 underställda, att jämföra med tekniska kontoret där varje chef har cirka 5-25 underställda. BUN har anledning att se över utformningen av ledarorganisationen.
- Både BUN och tekniska nämnden bör arbeta för att öka måluppfyllelsen avseende sjukfrånvaro och andelen anställda med utländsk bakgrund.
- Överväg att erbjuda samtliga chefer mer ledarskapsutveckling.

Granskning av kommunstyrelsens genomförande av kommunfullmäktiges mål

Revisionsfråga

- Säkerställer kommunstyrelsen genomförandet av kommunfullmäktiges mål?

Svar på revisionsfrågan

- Vår bedömning är att kommunstyrelsen till viss del säkerställer genomförandet av kommunfullmäktiges mål med tydliga förbättringsmöjligheter.

Viktiga iakttagelser

- Samtliga sju rubriker/områden i kommunfullmäktiges måldokument har bäring på samtliga nämnders verksamheter.
- Under 2013 blev 5 av 5 finansiella mål helt uppfyllda och 5 av 24 verksamhetsrelaterade mål helt uppfyllda.

Viktiga rekommendationer

- Skapa tydligare uppföljningsbara mål.
- Ställ kravet på nämnderna att öka måluppfyllelsen.
- Ställ kravet på nämnderna att deras verksamhetsplaner utgår från rubrikerna/områdena i kommunfullmäktiges måldokument.
- Ställ kravet att samtliga nämnder till kommunfullmäktige redovisar måluppfyllelsen för samtliga rubriker/områden i kommunfullmäktiges måldokument.
- Gör en slutlig uppföljning/utvärdering av genomförande av kommunfullmäktiges mål i slutet av mandatperioden.

Granskning av kommunstyrelsens genomförande av kommunfullmäktiges mål

Iakttagelser

- Nämnderna är mycket lojala mot kommunprogrammet. Nämnderna uppfattar inte att kommunprogrammet berör dem i alla delar.
- Som vi ser det omfattas samtliga nämnder av kommunprogrammets samtliga målområden. Detta bör återspeglas i nämndernas verksamhetsplaner. Vi uppfattar det som att målområdena återspeglas i nämndernas verksamhetsplaner enligt följande:

		Målområden						
		God hushållning	En entreprenörskapskommun med ett dynamiskt näringsliv	Positiv utveckling och goda möjligheter i hela kommun	Hållbar utveckling	Livslångt lärande	Goda livsvillkor	En attraktiv arbetsgivare
N ä m n d e r	Socialnämnden	X					X	
	Äldrenämnden	X					X	
	Barn- och utbildningsnämnden	X				X		
	Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	X	X			X		
	Fritidsnämnden	X		X	X		X	
	Kulturnämnden	X		X				
	Miljönämnden	X			X			
	Stadsbyggnadsnämnden	X		X	X			
	Tekniska nämnden	X		X	X			

Granskning av intern kontroll äldrenämnden

Revisionsfråga

- Har äldrenämnden en ändamålsenlig intern kontroll?

Svar på revisionsfrågan

- Vår bedömning är att äldrenämndens interna kontroll inte är fullt ändamålsenlig.
- Vår bedömning av resultatet av verifieringen är överlag att anses som förväntat och normalt, i jämförelse med vad andra organisationer uppvisar första gången verifiering sker.

Viktiga iakttagelser

- Nedan framgår en övergripande sammanställning per område utifrån de fem COSO-komponenterna. Nämndens bedömning framgår av mittenkolumnen och Deloittes bedömning av kolumnen till höger.

Verksamhetsövergripande	Nämndens bedömning	Deloittes bedömning
Kontrollmiljö	93 %	70 %
Riskbedömning	70 %	0 %
Kontrollaktiviteter	100 %	28 %
Information & kommunikation	100 %	45 %
Uppföljning	100 %	36 %
Total	93 %	45 %

Viktiga rekommendationer

- Vi särskilt lyfta fram behovet av att nämnden arbetar med en fullständig riskanalys som berör samtliga perspektiv och kritiska processer.

Granskning av intern kontroll stadsbyggnadsnämnden

Revisionsfråga

- Har stadsbyggnadsnämnden en ändamålsenlig intern kontroll?

Svar på revisionsfrågan

- Vår bedömning är att stadsbyggnadsnämndens interna kontroll inte är fullt ändamålsenlig.
- Vår bedömning av resultatet av verifieringen är överlag att anses som förväntat och normalt, i jämförelse med vad andra organisationer uppvisar första gången verifiering sker.

Viktiga iakttagelser

- Nedan framgår en övergripande sammanställning per område utifrån de fem COSO-komponenterna. Nämndens bedömning framgår av mittenkolumnen och Deloitte's bedömning av kolumnen till höger.

Verksamhetsövergripande	Nämndens bedömning	Deloitte's bedömning
Kontrollmiljö	96 %	75 %
Riskbedömning	100 %	0 %
Kontrollaktiviteter	100 %	44 %
Information & kommunikation	82 %	82 %
Uppföljning	100 %	54 %
Total	97 %	56 %

Viktiga rekommendationer

- Vi särskilt lyfta fram behovet av att nämnden arbetar med en fullständig riskanalys som berör samtliga perspektiv och kritiska processer.

Granskning av interna kontroller finansiell förvaltning

Revisionsfråga

- Har kommunstyrelsen en tillfredställande intern kontroll avseende kommunkoncernens finansförvaltning?

Svar på revisionsfrågan

- Kommunstyrelsen har i allt väsentligt en tillfredsställande intern kontroll avseende kommunkoncernens finansförvaltning.

Viktiga iakttagelser

- Vi har vidare noterat att det är en person som kan hantera IT-systemet Twin. I syfte att minska sårbarheten och öka den interna kontrollen, stödjer vi den process som har påbörjats att lära upp ytterligare medarbetare i IT-systemet.

Viktiga rekommendationer

- De interna kontrollerna baseras främst på den rapportering som sker via finansrapporten. Vid vår avstämning av finansrapporten noterade vi att alla risker inte var möjliga att stämma av samt att alla risker inte var inkluderad i rapporten.
- Finansrapporten utgör ett underlag för beslutsfattare och syftar till att kontrollera den totala riskexponeringen. Vi är informerade om att det pågår ett utvecklingsarbete i syfte att förbättra kvalitet och transparensen i finansrapporten. Vi stödjer detta arbete och rekommenderar att finansrapporten utvecklas genom att samtliga risker redovisas i belopp och jämförs med riktlinjernas krav. Det bör också finnas en tydlig koppling till bokföringen. Vi anser vidare att texterna i rapporten är svårtolkade och att de bör ses över.
- Vi har vidare noterat att det inte finns rutinbeskrivningar avseende arbetet med intern kontroll. I syfte att säkerställa efterlevnad av finansföreskrifterna rekommenderar vi att rutinbeskrivningar tas fram för hur den interna kontrollen ska genomföras.

Granskning av offentlig medfinansiering

Revisionsfråga

- Har Jönköpings kommuns styrelse och nämnder en strategi, rutiner och ändamålsenlig organisation för att hantera offentlig medfinansiering?

Svar på revisionsfrågan

- Den sammantagna bedömningen är att det finns en möjlighet för Jönköpings kommuns nämnder och styrelse att arbeta med tydligare struktur kring offentlig medfinansiering. Kommuns nämnder och styrelse arbetar till viss del med offentlig medfinansiering. Genom att dokumentera och implementera en strategi och rutiner finns möjligheter att utnyttja potentialen till offentlig medfinansiering av pågående och kommande projekt.

Viktiga iakttagelser

- En sammanlagd uppfattning är att kommunens olika verksamheter efterfrågar en central avlastningsfunktion som kan bistå vid ansökning, administration och dokumentation av offentlig medfinansiering.

Viktiga rekommendationer

- Upprätta en strategi för hur Jönköpings kommun bör arbeta med offentlig medfinansiering.
- Upprätta nya internationella kontaktytor och vänorter utifrån Jönköpings kommuns behov, styrkor och svagheter.
- Det finns utrymme för förbättringar när det gäller rutiner och medarbetarnas kunskap kring offentlig medfinansiering.
- Det finns stora möjligheter att inom kommunen sprida kunskap om offentlig medfinansiering som idag finns i vissa delar av kommunens verksamhetsområden.
- Tillsätt en central funktion inom kommunen som är uppdaterad inom ämnet och samordnar, administrerar och proaktivt eftersöker möjligheter till offentlig medfinansiering. Den centrala funktionen bör även stödja de kommunala bolagen.

Granskning av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling i grundskolan

Revisionsfråga

- Har barn- och utbildningsnämnden en ändamålsenlig verksamhet och intern kontroll avseende arbete mot diskriminering och kränkande behandling?

Svar på revisionsfrågan

- Vår bedömning är att barn- och utbildningsnämndens verksamhet och interna kontroll avseende arbetet mot diskriminering och kränkande behandling inte fullt ut är ändamålsenlig.

Viktiga iakttagelser

- Det finns visst stöd i form av skriftliga rutiner för hur skolorna skall arbeta mot diskriminering och kränkande behandling.
- Intervjuerna visar att det många gånger är oklart hur de av förvaltningen framtagna blanketterna för anmälan av kränkning hanteras och vilka dokumentationskrav som föreligger.
- Granskningen visar att det finns en avvikelse mellan antalet kränkningar och antalet *anmälda* kränkningar.

Viktiga rekommendationer

- Barn- och utbildningsnämnden rekommenderas att utarbeta riktlinjer för det förebyggande arbetet mot diskriminering och kränkande behandling vid kommunens skolor.
- Barn- och utbildningsnämnden rekommenderas att utveckla rutinerna för hanteringen av anmälda kränkningar. Rutinerna bör innefatta ökad återkoppling och uppföljning av anmälda kränkningar
- Barn- och utbildningsnämnden rekommenderas att utarbeta riktlinjer för vad som förväntas anmälas som en kränkning till förvaltningen då avvikelserna i antalet anmälningar mellan skolorna är alltför stor. Det är viktigt att nämnden säkerställer en samsyn inom förvaltningen.
- Barn- och utbildningsnämnden rekommenderas att arbeta för ökad delaktighet hos samtlig personal och föräldrar vid upprättande och utvärdering av skolornas likabehandlingsplaner och i likabehandlingsarbetet.

Granskning av delårsrapport 2014

Revisionsfrågor

- Är resultatet i delårsrapporten förenligt med de finansiella och verksamhetsmässiga mål kommunfullmäktige beslutat?
- Har kommunstyrelsen tillfredställande rutiner och kontroller för bokslutsprocessen i samband med upprättande av delårsrapporten?

Svar på revisionsfrågorna

- Samtliga fem beslutade finansiella mål har uppnåtts. Gällande de verksamhetsmässiga målen är flertalet av dem inte mätbara under löpande år. Av totalt 33 mål är 11 mål mätbara. Av de mätbara målen har 6 mål uppnåtts. Vi har noterat att ett stort antal verksamhetsmål inte är mätbara under löpande år och därför inte presenterade i delårsrapporten. Det går därför inte att utvärdera om utfallet av de verksamhetsmässiga målen är förenliga med vad kommunfullmäktige har beslutat. Vi rekommenderar att målen utvecklas så att de i större utsträckning är möjliga att mätas och presenteras under år. Det skulle medföra att delårsrapporten utgör ett bättre beslutsunderlag.
- Baserat på vår granskning bedömer vi att kommunen i allt väsentligt har tillfredställande rutiner och kontroller för bokslutsprocessen i samband med upprättande av delårsbokslutet.

Viktiga iakttagelser

- Enligt kommunens rutinbeskrivning ska samtliga balansposter stämmas av i samband med delårsbokslutet och avstämningen ska dokumenteras. Vid vår kontroll av avstämningsläget noterades att samtliga avstämningsrapporter inte är dokumenterade och därför inte möjliga att verifiera i efterhand.
- Vi har noterat att färdigställandegraden avseende investeringar är låg. En låg färdigställandegrad kan indikera att de planerade investeringarna inte kommer kommuninvånarna till del i den takt som är beslutat.

Viktiga rekommendationer

- Vi rekommenderar att kommunen säkerställer att avstämning sker för samtliga balansposter.
- Vi rekommenderar kommunen att se över rutinen för investeringsbudgetering så att budget bättre återspeglar det faktiska utförandet.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

Deloitte provides audit, tax, consulting, and financial advisory services to public and private clients spanning multiple industries. With a globally connected network of member firms in more than 150 countries and territories, Deloitte brings world-class capabilities and high-quality service to clients, delivering the insights they need to address their most complex business challenges. Deloitte's more than 200,000 professionals are committed to becoming the standard of excellence.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte Network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.